

Štev. 1

Leto 11

Izhaja enkrat na mesec.

Naročnina četrtletno 12 dinarjev

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBLJA

1935-1936

Leto 1935 je za nami in bilanca tega leta je za delavce in nameščence porazna. Leto 1935 je bilo tudi prvo leto napačnega reševanja gospodarske krize, leto štednje in uravnovešanja budžeta. Državni nameščenci, aktivni in upokojeni, delavci so to leto plačevali račun, zaznamovali so udarec za udarcem, redukcijo za redukcijo, račun pridobitev na drugi strani pa je bil v tem letu tako malenkosten, da ga je komaj opaziti.

Na organizacijskem polju je bilo leto 1935 v znamenju nadaljne cepitve že itak popolnoma razbitih delavskih sil; k nešteto kategorijskim društvom so se pridružila še nova, da je tako odporna sila delavcev in nameščencev bila še bolj zmanjšana, med letom pa se je v kategorijskih in stanovskih organizacijah samih pojavila akcija za izstopanje in delodajalci različnih vrst niso zadeli na nikake ovire pri izvajanju nadaljnih redukcij.

Nič čudnega ni, če zaznamujemo v takih prilikah nastavljeni — aktivni in upokojeni — občutno znižanje draginskih doklad, če so bile ukinjene doklade za ženo, če so bile znižane doklade za otroke. Razumljivo je, da so redukcije nastopile tudi v železničarskih socialnih institucijah in da je bolniška blagajna omejila pravice zavarovanih članov na zdravljenje, znižala podpore ter uvedla še razne druge omejitve.

Kot običajno zadnja leta, je tudi leta 1935 glavni račun štednje plačevalo delavstvo, zlasti progovno, ki je bilo začetkom zime poslano na stalni brezplačni dopust in dela komaj toliko, da krije prispevke za starostno in bolniško zavarovanje.

Dolga bi bila vrsta, ako bi hoteli naštetiti vse ono, kar železničarjem pripada, kar so zahtevali, pa v letu 1935 niso dosegli. Kronski upokojenici zaman čakajo na izednačenje, kronski rentniki izumirajo in preostali ne morejo doseči prevedbe njih rent.

Delavci morajo doplačevati tisočake in tisočake za novi penzijski fond, dasi so redno plačevali odgovarjajoče prispevke v prejšnje fonde. Zaman moldejujejo progovni delavci, da bi se jih zaposlilo vsaj 20 dni mesečno. Nastavljeni ne morejo doseči vračunavanja let pred nastavitvijo za odmero pokojnine. O osemurnem delavniku, pripadajočih prostih dnevih in odmorih ni govora. Delavske zaupnike, ki bi bili svobodno voljeni, se smatra za institucijo, ki bi rušila red in disciplino. O svobodi organiziranja še vedno ni govora ter mora vsaka organizacija dobiti dovoljenje od svojega delodajalca, da sploh sme obstajati in vrednost takih organizacij v borbi za osnovna delavska vprašanja je enaka ničli.

Na drugi strani drobtinice, ki so padle iz mize delodajalca, prav drobne. Komaj pomaga odobritev nadaljnjih 12 voženj upokojenecem, odobritev režijskega premoža vdovam, prevoz za aktivne uslužbenke, če se je istočasno občutno reduciralo že itak nizke prejemke.

In izgledi leta 1936?

Nič dobrega ne moremo pričakovati železničarji v tekočem letu, ker izgleda, da se bo tudi letos nadaljevala stara pesem: štednja, kriza in uravnovešanje budžeta. Odredba finančnega ministra, po kateri se mora sestaviti proračun za leto 1936-37, napoveduje nove udarce.

Glavna smernica je: **štednja — štednja povsod** — pri izdatkih za delavce, za nastavljenke, za upokojenke. Le nekaj najbolj značilnih odstavkov iz navodil:

»Pincip, na katerem mora biti zasnovan budžet, je, da mora biti izvedeno **RAVNOTEŽJE MED IZDATKI IN DOHODKI**... Pri ugotovitvi bodočih izdatkov se mora gledati, da bodo **BREZPOGOJNO NIŽJI**, kot so odobreni v letošnjem bud-

žetu ter se ne sme dovoliti najmanjše povečanje...

Kreditni za plače osebja se morajo določiti po stanju na dan 1. VII. 1935 ter ne bodo odobrena nobena mesta za nove uslužbenke. Po najnovjših podatkih je ugotovljeno, da je število uslužbencev previsoko **TER SE MORA TO ŠTEVILO ZMANJSATI**. V splošnem se morajo **ZMANJSATI IZDATKI ZA USLUŽBENCE NAJMANJ ZA 10 ODSOTKOV NAPRAM SEDANJIM**.

Materijalni izdatki se morajo odmeriti v višini stvarne in štedljivo odmerjene potrebe. Izdatke za material se mora **ZMANJSATI NAJMANJ ZA 20 ODSOTKOV NAPRAM SEDANJEMU BUDŽETU**...

Pod vtisom teh navodil stopamo železničarji v leto 1936. Tudi ostalo delavstvo se nahaja v težkem položaju in bije obupen boj za svoj obstoj, za pridobitev novih pravic. Privatno delavstvo voli januarja svoje delavske zaupnike, sestaja se na občinih zborih svojih organizacij, kjer neodvisno od delodajalca dela obračun za preteklo in načrt za bodoče delo. Delavstvo gre v agitacijo od moža do moža, da ojača svoje razredne organizacije, da zbere nove udarne sile za boj za boljšo bodočnost.

In mi železničarji? Tudi mi ne smemo stati prekrizanih rok in čakati, kaj nam prinese usoda, češ, da udarec itak ne moremo odbiti. Tudi mi moramo enkrat izpregledati, moramo postaviti svoje zahteve in iti odločno v boj za dosego istih. Naše glavne zahteve v letu 1936 so: **Svobodna železničarska strokovna organizacija, neodvisna od delodajalca!**

Zasiguranje minimalne mezde na bazi potrebnega eksistenčnega minimuma in s tem v zvezi ukinjenje redukcij!

Pravično rešitev vprašanja staro-upokojenecv in rentnikov!

Nezgodno zavarovanje in nastavljeni

Oblastna uprava bolniške blagajne v Ljubljani se je postavila v slučaju smrtno nezgode nastavljenca na stališče, da za vdovo ne veljajo predpisi o nezgodnem zavarovanju, ki predvidevajo dosmrtno rento vdovi, marveč da veljajo za njo samo predpisi zakona o državnem prometnem osebju. Zakon o državnem prometnem osebju predvideva za slučaj nezgode posebne predpise in vsled tega nezgodno zavarovanje po naredbi o zavarovanju drž. prom. osebja za slučaj nesreče sploh ne pride v poštev.

Temu stališču se je pridružila tudi direkcija, ki je obvestila vdovo (ki ima šest nepreskrbljenih otrok), naj zaprosi za odmero pokojnine po predpisih delavskega pokojninskega fonda in se ji bo ta pokojnina takoj odmerila. Kakih Din 200.— bi znašala ta pokojnina in s tem naj bi bila vdova za ves čas odpravljena.

Pri tem konkretnem primeru hočemo dokazati nepravilnost stališča bolniškega fonda, da se prepreči oškodovanje te vdove in da se za bodoče razčisti vprašanje, kaj pripada družini nastavljenca v slučaju smrtno nezgode.

Naredba o zavarovanju železničarjev ima v § 61 glede zavarovanja sledečo določbo:

»To zavarovanje obsega vse državno prometno osebje, neoziraje se na starost, spol, državljanstvo, službeno razmerje in višino dohodkov.«

Popolnoma isto določbo ima tudi § 2 službenega predpisa o zavarovanju državnega prometnega osebja za slučaj nezgode.

Za slučaj smrtno nezgode predvideva § 70 iste naredbe za vdovo odnosno družino, da se ima dati družini poleg drugih odškodnin tudi rento, ki znaša za vdovo samo 40% in se na to stopnjuje po številu otrok tako, da znaša, ako ima 3 odnosno več otrok, 100% rente, ki bi pripadala možu za slučaj popolne del nezmožnosti.

Citiramo še § 64 naredbe, ki predvideva primer, da bi postal uslužbenec vsled nezgode nesposoben za službo in bi moral biti upokojen. Za ta slučaj predvideva dobesedno:

»Če se ponesrečenega uslužbenca vpokoji, se mu izplačuje pripadajoča penzija in svoječasnno odrejena renta.«

To so določbe, ki predvidevajo delokrog zavarovanja za slučaj nezgode pri železničarju. Čudimo se, od kod je vzela uprava fondov odredbo, da to zavarovanje za nastavljenke osebe ne velja, marveč velja samo za delavstvo?

Kaj pa pravi zakon o drž. prom. osebju? Zakon nikjer ne predvideva, da nastavljeni ne bi bili zavarovani za slučaj nezgode, marveč predvideva samo gotove beneficije, ki jih priznava ponesrečencem za odmero pokojnine, predvideva pa izrecno, da to niso nikake pravice, marveč samo ugodnosti, ki jih uprava lahko da, ako hoče, lahko pa jih tudi odkloni. Vse ugodnosti so torej odvisne le od naklonjenosti delodajalca in vsled tega take pogoje ugodnosti ne morejo nadomestiti nezgodnega zavarovanja, ki je predpisano tudi v naši državi z zakoni. Poglejmo kaj odreja zakon o drž. prom. osebju za ponesrečence:

»Če se uslužbenec brez svoje krivde tako poškoduje pri državnem poslu, da postane nespo-

Zahtevamo, ker smo upravičeni

Minimalne mezde.

Strahovito je, kako padajo mezde že tri, štiri leta. Temu ni kriva zgolj kriza, ker je zaposlenih nekaj več delavcev, vendar mezde padajo. To je obnem izkoriščanje delovne sile, ker delavstvo glede svoje eksistence nima nobenega zakonitega varstva. Na eksistenčne pogoje bi se moralo gledati zlasti pri oddaji vseh javnih del, kar danes ni slučaj.

Če delavski razred trpi zaradi izkoriščanja, je dolžna država potrebno ukreniti, da se zlo odpravi.

Zato zahtevamo zakon o minimalnih plačah.

Znižanje stanarin.

V Zagrebu se je vršil dne 5. t. m. kongres Združenja stanovanjskih najemnikov. Predsednik Združenja profesor Katunarič je izjavil (pristaš zasebne lastnine):

»Zasebno lastnino je treba ščititi, dokler ne škoduje celoti. Ko pa škoduje večini naroda, je potrebno, da država intervenira in da z izrednimi ukrepi odstrani škodo, ki jo trpi večina državljanov.

Stanovanjska vprašanja je prepustil zakonodajalec samim sebi... Hišni posestniki so si pa ustanovili kartel, s katerim je bil izigran zakon o

prosti ponudbi in iskanju. Hišnim posestnikom se je posrečilo, da so obdržali višine najemnin, ki ne ustrezajo našim današnjim razmeram.

Tu se mora geniti državna uprava, oziroma narodna skupščina, ki zastopa interese — vsega naroda.«

Zavarovanje za starost in onemoglost.

Socialne razmere v državi kriče po splošnem zavarovanju za starost in onemoglost. Minister ima pooblastilo. Zato zmatramo, da je dolžnost države, da to vprašanje resno vzame v pretres in takoj reši.

Svoboda besede, tiska in organizacije.

Vse to je sedanja vlada obljubila. Uvidela je, da je potrebno spoštovanje narodove volje in javnega mnenja, če hočemo brez nadaljnjega notranjega trenja preiti v zdrave normalne razmere.

Na podlagi obljub zahtevamo, da nam novo leto prinese te stvari. Kdo si bolj želi normalnih razmer kakor mi!

Gospodarska politika.

Napačno gospodarstvo!
Kaj je načrtno državno gospodar-

stvo? Teško je povedati, kaj. Trdimo pa lahko dvojce:

Prvič: Država mora preprečiti ogromno eksploatacijo po tujem kapitalu, ki je do danes izprešal ogromne dobrine iz države in naroda. Zapolniti je treba preogromne dobičke prejšnjega gospodarskega izkoriščanja v prid države in izboljšati socialni položaj državljanov.

Drugič: Poiskati trg za produkte in producirati za dom in po potrebi.

Tretjič: Zajamčiti delavcem in nameščencem s strogiimi zakoni za eksistenco primerne prejemke in kršitelje teh določb strogo kaznovati.

Četrtič: Spraviti oderuske cene industrijskih, deloma tudi živilskih cen v sklad z normalnimi in prenizkimi cenami kmetijskih pridelkov.

To so nujne reforme, ki jih zahteva takorekoč dvanajsta ura peokreta na bolje.

V današnjih razmerah, ko se ubija aktivnost državnega proračuna, slači konzumente do srajce, ne more in ne bo moglo narodno gospodarstvo uspevati. Ni mogoče!

Ta nova politika, ki je doslej nismo opazili, je potrebna.

soben za nadaljno službo, se mu sme priznati za pokojnino preko časa, ki ga je do tedaj prebil v službi, še 10 let. Za tako odločbo sta potrebna pristanek finančnega ministra in soglasnost predsednika ministrskega sveta.»

In kaj pravi zakon v slučaju smrtno nezgode — za družino? To odreja § 152, ki pravi:

»Če vplačevalec brez svoje krivde se ponesreči pri državnem poslu in vsled tega umre, se sme njegovi rodbini priznati za pokojnino, kakor da je imel 10 let plačevanja več. Odločbo o tem izda finančni minister na predlog prometnega ministra v soglasnosti s predsednikom ministrskega sveta.«

Iz teh odredb zakona se vidi, da je diskrecijska pravica železniškega ministrstva, ali hoče priznati ponesrečencu 10 let več za pokojnino ali ne. Na to stališče se je v konkretnem slučaju postavili tudi Državni svet, ki je odklonil pritožbo prizadetega uslužbenca, ker mu ni bil priznan pribitek 10 let. Iz tega sledi, da zakon ne predvideva nikakega nezgodnega zavarovanja in odškodnin za nezgode ter vsled tega event. ne morejo nadomestiti predpisov naredbe o zavarovanju za slučaj nezgode. Če bi hotel zakon o drž. prom. osebju nadomestiti to naredbo, bi moral vsebovati najmanj vse one ugodnosti, ki jih že naredba daje, poleg tega pa bi moral nuditi še nekaj več.

Ker gre nezgodno zavarovanje v breme državne blagajne in železniška uprava dejansko ne plačuje nikakih prispevkov za to zavarovanje, ki padejo po splošnem zakonu sto procentno v breme delodajalca, ni pravilen zaključek, ki je bil svoječasno narejen, da nikdo ne more dobiti iz državne blagajne dveh vzdrževalnin. Vsaj za rente bi se morala tu narediti izjema, ker je državna prometna ustanova kot delodajalec itak obvezana, da mora plačevati za nezgodno zavarovanje prispevke in nikakor ni pravilno, da se temu izogne v škodo delojemalcev. Sprejemljiva bi bila kvečjemu odredba, da penzija in renta skupno ne sme presegati zadnjih celokupnih prejemkov ponesrečenca, vsaka druga omejitev pa je protivna obstoječim splošnim zakonom. Vendar danes tozadevno ne bomo razpravljali, ker hočemo obravnavati le vprašanje upravičenosti nastavljenca do rente.

Če pogledamo in preračunamo uvodoma omenjeno stališče železniške uprave, da nastavljenec nima pravice do rente, ugotovimo sledeče razlike: Ponesrečenec, ki je imel ženo in šest otrok, je prejemal kot zvančnik poleg kilometraže neto Din 1500.— prejemkov. Ker se je v službi smrtno ponesrečil, pripada po določbah naredbe o zavarovanju za slučaj nesreče vdovi stoprocentna renta, torej Din 1500.—, kakor jih je prejemal ponesrečenec.

Če bi se zvel za podlago zakon in bi mu uprava, ker je bil šele eno leto nastavljen, priznalo 10 let za pokojnino zraven, bi dobila vdova 61.666 odstotkov pokojnine, ki bi znašala le Din 1170.—, torej mesečno Din 330.— manj, kakor predvideva naredba o zavarovanju za slučaj nesreče.

Sedaj pa se lahko pripeti, da mu železniška uprava beneficije 10 let ne prizna. V tem slučaju ima vdova pravico le na pokojnino po delavskem pravilniku in ta bi znašal v najboljšem slučaju Din 305.— mesečno.

Ta primerjava sama drastično dokazuje, da je stališče uprave bolniške blagajne zmotno ter je dolžnost bolniške blagajne, da sama od sebe svoje stališče korigira. Za slučaj nezgod naj velja za vse brez izjeme pravilo:

V slučaju nezgode, če postane železničar — nastavljenec ali delavec — za službo nesposoben, ali če se smrtno ponesreči, mora železniška uprava uradoma odmeriti tako pokojnino, kakor tudi rento. Dokler velja dosedanja praksa, da iz državne blagajne ne moreš prejemati dveh vzdrževalnin, naj ima prizadeti pravico, da se odloči za eno ali drugo, odnosno izplačuje naj se mu ona vzdrževalnina, ki je višja.

Popravite krivico!

Od zvaničnika, ki par let čaka na preuvertitev v uradniško kategorijo, smo prejeli sledeči dopis:

Če komu, se godi krivica služiteljem in zvaničnikom obeh kategorij, ki izpolnjujejo vse pogoje za napredovanje v višjo kategorijo, ker so v slučaju napredovanja na prejemkih občutno prizadeti. Zakon o drž. prom. osebju iz leta 1931 predvideva v čl. 9, 11 in 12 gotove izjeme, kdaj zamo-re uslužbenec tudi brez šolske izobrazbe napredovati v višjo kategorijo. Tako predvideva n. pr. za zvaničnike I. kategorije 10 let neprekinjene in dobro ocenjene zvaničniške službe ter seveda tudi položaj, ki odgovarja uradniški kategoriji. Veliko je takih zvaničnikov, ki so že davno izpolnili vse pogoje za preuvertitev v uradniško kategorijo, so med njimi celo taki, ki so bili na položaju že leta 1923, veliko jih je, ki so izpolnjevali vse pogoje leta 1931 (strojevodje, vozovni pregledniki, nadzorniki itd.), pa niso bili prevedeni in še danes čakajo na to razvrstitev, katere pa se zlasti starejši morajo bati, ker pomeni za nje udarec.

Zakonodajec je gotovo imel namen, ko je s posebnimi odredbami prerivel izjemno napredovanje, nagraditi vestne uslužbenca, odnosno jim vsaj priznati pri preuvertitvi iste prejemke, ki so jih imeli v nižji kategoriji ter jim omogočiti napredovanje v višji kategoriji. V resnici pa je ravno nasprotno. Navajam le en primer:

Zvaničnik I/1-O, ki ima vse pogoje iz § 9 zakona, je preuverten v X. uradniško skupino v II. draginjskem razredu. Njegovi prejemki v svojstvu zvaničniku I so bili: osnovna plača Din 720.—, položaj. plača Din 145.—, osebna doklada Din 480.—, skupaj Din 1345.—.

Ko napreduje za činovnika X pa dobi: osnovna plača Din 575.—, položajna plača Din 200.—, osebna doklada Din 440.—, skupaj Din 1215.—.

V II. draginjskem razredu je vsled izrednega napredovanja prizadet za Din 130.—, v III. razredu pa celo za Din 190.— mesečno.

In ta zguba ni samo trenutna, odnosno ne traja samo par mesecev, marveč traja najmanj 6 in pol let. Po zakonu mora uradnik ostati v X. skupini najmanj 4 leta in če ima srečo napreduje po štirih letih v IX. skupino in dobi na papirju Din 100.— mesečno več, v resnici pa mora čakati na ta znesek 13 mesecev. Razlika za 2 in pol leti med staro in novo plačo znaša v II. razredu Din 3900.—, v III. razredu celo Din 5700.—. Če bi ostal zvaničnik I, bi napredoval na to v plačilno stopnjo Din 815.—, torej za Din 95.— in ostane še vedno razlika za nadaljno pol drugo leto Din 1710.— tako, da je navedeni uslužbenec (zvan. I/1) vsled izrednega napredovanja za uradnika v III. draginjskem razredu oškodovan na prejemkih najmanj za Din 7410.—.

Razne govornice se širijo o novem zakonu, odnosno o spremembi gotovih odredb sedanjega zakona na podlagi razsodb Državnega sveta in raznih tolmačenj, ki jih je izdalo Ministrstvo. Naj bi odločujoči pri tej priliki popravili določbe dotičnih členov zakona, ki predvidevajo tako nesmiselno izredno napredovanje ter naj bi predvideli najmanj to, da se pri napredovanju iz kategorije v kategorijo prizadetemu tudi v novi kategoriji prizna vsaj one prejemke, ki jih je vžival, dokler je bil še v nižji kategoriji. To naj se predvidi ali s posebno določbo zakona, ki naj predvideva priznanje te razlike, ali pa naj se členi, ki predvidevajo napredovanje iz kategorije v kategorijo, dopolnijo z določbo, da dobi uslužbenec v novi kategoriji ono periodsko povišico, ki je njegov prejšnji plači najbližja.

Za tiste pa, ki so bili doslej že prevedeni in so vsled prevedbe prizadeti, naj se predvidi v prehodnih odredbah določba, da se jih vrstvi v ono grupo in periodsko povišico, ki bi odgovarjala njihovi plači ob času prevedbe, da ne bodo na zgubi vsled prejšnje prekatégorizacije pri napredovanju in še manj na prejemkih.

Iz vrst upokojencev

Alli bomo staroupokojenci in rentniki vedno prezrti!

V zadnjem »Železničarju« sem prebral članek »Iz vrst upokojencev« in članek o krivici, ki se je pripetila staroupokojenim služiteljem in zvaničnikom, ki so bili upokojeni s polnimi službenimi leti. Tudi jaz sem prizadet in že več let zaman čakam rešitev. Od leta do leta so odločujoči in to od instanc v Ljubljani pa do beograjskih instanc obljubljali, da bodo rešili vprašanje staroupokojencev in na nas rentnikov. Vsako leto je bila obljuba, da bo to vprašanje rešeno s prihodnjim finančnim zakonom, vendar vsa ta leta smo čakali zaman. Finančni zakon je rešaval najbolj različna vprašanja, dajal obsežna pooblastila posameznim ministrom, razpravljal o najrazličnejših zaščitah, samo na nas staroupokojence in kronske rentnike je pozabil.

Leta 1927 sem bil osebno v Beogradu, ko je izšla uredba o prevedbi kronske pokojnine. Pokazal sem tedaj v Ministrstvu moj dekret, ko mi je bila že leta 1914 odmerjena mesečna renta. Povedal sem tedaj gospodom, da sem s tem denarjem primerno živel ves mesec, danes pa dohim Din 32.— rente na mesec in če bi kupoval samo kruh, bi bilo to premalo za ves mesec. Prijazni so bili

gospodje in so rekli, da se je pripetila pomota pri sestavi uredbe, ker so izpustili naziv »rentniki«, vendar bodo to pomoto takoj popravili. Ta »takoj« pa je sedaj dolg že osem let in popravka še ni.

Obračam se do Vas, vpokojenci in vpokojenke ter rentniki, da skupno nastopimo za našo pravico! Saj ne zahtevamo nikakih podpor ali nagrad, zahtevamo samo to, kar smo skozi leta vživali, kar nam je bilo pripozano z zakoni. Draginja je enaka za vse in ko so prevedli krone v dinarje, bi morali prevesti tudi naše krone. Pa ne samo prevesti naše krone v dinarje, marveč odmeriti bi nam morali tako rento v dinarjih, da bi odgovarjala prejšnji renti v kronah, ki smo jo dobivali po prejšnjih predpisih v bivši Avstriji, da bi — pohabljeni, kakor smo — vsaj zadnja leta našega življenja lahko skromno in pošteno preživeli. Zato kličem vam vsem: združimo se in naredimo še ta mesec potrebne intervencije v Beogradu, da ne bodo potem zopet rekli, da smo prekasno prišli. Mi zahtevamo izednačenje pokojnin in rent in nič več.

P. M., kronski rentnik.

Dravski finančni direkciji v Ljubljani

Železniški staroupokojenci — služitelji in zvaničniki — ki so bili upokojeni s polnim številom službenih let, se obračamo do Finančne direkcije s prošnjo, da bi nam odgovorila na sledeča vprašanja:

1. Ali je Finančni direkciji znano, da smo bili z zadnjo uredbo o dokladah upokojencev, s katero se je hotelo staroupokojencem priznati višje draginjske doklade, oškodovani mi zvaničniki in služitelji, ki smo bili upokojeni s polnimi službenimi leti?

2. Ali je Finančni direkciji znano, da dobi železničar-služitelj, ki je bil upokojen s polno pokojnino, v Ljubljani na mesec samo Din 570.— doklade, njegov kolega, ki je bil upokojen n. pr. z 12 leti, pa Din 650.— doklade, služitelj pri sodniji, ki je bil upokojen s polno pokojnino, pa celo Din 750.— doklade?

3. Ali je Finančni direkciji znano,

da so železniški zvaničniki-staroupokojenci s polno pokojnino obdržali nespremenjene draginjske doklade, med tem, ko so se ostalim staroupokojencem draginjske doklade vsaj malenkostno zvišale?

4. Ker je Finančni direkciji gotovo znano, da so osebne pokojnine staroupokojencev (služiteljev in zvaničnikov) izredno nizke, gotovo tudi draginjska doklada služitelja-staroupokojenca iz drugih resorov, ki znaša Din 750.—, ne odgovarja današnjim draginjskim razmeram.

Zato vprašamo Finančno direkcijo, ali je že podvzela kake korake, da se nam prizadetim železniškim služiteljem in zvaničnikom-staroupokojencem popravi krivica, ki smo jo pretrpeli z novo uredbo in da se nam izplača naknadno od 1. oktobra 1935 dalje draginjskim razmeram odgovarjajoča draginjska doklada?

Tarifa za zobozdravljenje pri bolniškemu fondu

Na razna vprašanja, koliko mora prispevati član za zobozdravljenje za se odnosno za družino, sporočamo, da

velja od 1. septembra 1935 dalje nova tarifa. V vednost objavljamo glavne postavke:

Pogodbena tarifa za	Od tega plača član			
	Dinarjev	takoj po vstopu	pri triletnem članstvu	
		za sebe in druž. člane	za sebe	za druž. člane
dinarjev				
Izruvanje zoba brez anestezije	10.—	—	—	—
Izruvanje zoba z anestezijo	15.—	—	—	—
Plombiranje zoba z navadno plombo	20.—	20.—	10.—	15.—
Pombiranje zoba z duplirano plombo	25.—	25.—	12.50	18.75
Zdravljenje korenike	25.—	—	—	—
Za protezo in vsak umetni zob v protezi iz kavčuka do vključno 5 zob	30.—	30.—	15.—	22.50
Preko 5 zob za vsak zob	25.—	25.—	12.50	18.75
Za vsako zaponko iz Vipla-kovine na protezi iz kavčuka	12.—	12.—	6.—	9.—
Za popravo proteze iz kavčuka	30.—	30.—	15.—	22.50
Za vsak nadomeščen zob pri popravi proteze iz kavčuka	25.—	25.—	12.50	18.75
Za sesalec z dvema gumicama na protezi	15.—	15.—	7.50	11.25
Za porcelanast zob na klinu (Logan-krona)	60.—	60.—	30.—	45.—
Za zameno porcelanaste krone, krone v mostu ali klina	30.—	30.—	15.—	22.50
Za vsako zlato zaponko v protezi iz kavčuka	60.—	60.—	60.—	60.—
Za vsako zlato krono na prednjih desetih zobeh	180.—	180.—	180.—	180.—
Za vsako zlato krono v mostu	200.—	200.—	200.—	200.—
Za vsako zlato krono na kočnjakih od 6—8	220.—	220.—	220.—	220.—
Za vsako zlato krono iz zlata in porcelana z zlato kapico in klinom v korenu	220.—	220.—	220.—	220.—
Za popravo zlate krone	50.—	50.—	50.—	50.—
Za vsako zlato krono v protezi iz kavčuka	90.—	90.—	90.—	90.—
Za nameščenje snete zlate krone	25.—	25.—	12.50	18.75
Čiščenje vseh zob, če je iz zdravstvenih ozirov potrebno	10.—	—	—	—
Za ploščo pri protezah iz kavčuka do 10 zob	40.—	40.—	20.—	30.—

Zadnji dve postavki veljata do preklica.

ZAHVALA.

Več let sem iskal svojo pravico na različnih mestih, da bi se mi priznala draginjska doklada, ki mi kot staroupokojencu — strojevodji s polnimi službenimi leti pripada. Vsi moji ukrepi so bili zaman. Potom znanec sem zaznal za Splošno delavsko pravovarstveno društvo, kjer sem se včlanil in zaprosil za zaščito, ki mi je bila tudi naklonjena. Sestavili so mi utemeljeno vlogo, ki sem jo 7. decembra vložil in že 17. de-

cembra sem dobil rešitev, da mi pripada doklada po Din 26.— dnevno ki se mi bo izplačala za tri leta nazaj, t. j. od 1. januarja 1933, starejše izplačilo pa je zastarelo. Res sem dobil sedaj januarja nakazan znesek Din 13.389.— za nazaj.

Smatram za svojo dolžnost, da to objavim ter priporočam vsem, da se včlanijo v Delavsko pravovarstveno društvo.

Keber, Leopold, strojevodja v pokojni.

Usrećitelji radnika

U zadnje vrijeme počele su među radništvom kružiti vijesti, koje nas čine nespokojnima. Govori se, naime, da predstoji **izmjena postojećeg Pravilnika za radnike**, a izredba predloga da je povjerena Udruženju nacionalnih željezničara i brodarar. Nespokojnima ne čini nas sama zamisao, da se Pravilnik izmijeni, već to, što bi preloge imalo da izradi to udruženje. I radnici i imenovano osoblje imademo sa tim udruženjem premnogo gorkih iskustva. Sve što je to udruženje do danas uradilo, donjelo je nevolju željezničarima, pa tako i predlozi, koje bi ono učinilo u vezi sa izmjenom radničkog pravilnika, mogu radništvu da donesu samo zlo, a nikakvo dobro. Za to udruženje važi ona narodna: i bor bi morao usahnuti, ako bi se ono dotaknulo njegovih grana.

Ako imade nešto istine na vijestima o izmjeni radničkog pravilnika,

onda mjerodavni treba predhodno da **konzultiraju same radnike**. Posredništvo nacionalnog udruženja radnici odlučno odbijaju. Udruženje nije i ne može biti predstavnik radnika, ono za to neima njihovog povjerenja. U udruženju uopće neima radnika po slobodnoj volji, već isključivo po sili pretpostavljenih. Pa i od tih imade samo neznatan broj sekcijских radnika, koji u nijednom slučaju ne mogu reprezentirati sve željezničko radništvo. **Od radioničkog, ložioničkog i ostalog radništva radnika u udruženju neima**. Predlozi, koje bi izradilo udruženje, bili bi predlozi nekolicine umišljenih ljudi, koji sa radnicima neimaju ništa zajedničkoga; ti predlozi bili bi izradjeni po njihovom naduvenom raspoloženju, a ne po potrebama radnika. Stoga radnici sve takve predloge unapred odbijaju i traže, da se sasluša njih i to neposredno.

Radnik.

Kuda ide Bolesnički fond Direkcije Zagreb?

U tome fondu događaju se stvari, koje nam otkrivaju zavjesu sa mnogih čina, koji su u njem — na veliku štetu svega članstva — odigravaju i koji treba da nas učine pozornima. Puna tri mjeseca Oblasna uprava fonda bila je lišena mogućnosti da radi. 11. sept. 1935 skinuti su sa svojih funkcija trojica odbornika, a na njihova mjesta postavljena dekretom druga trojica. Svi članovi oblasne uprave u čudu su se zgedali. Kako je to moguće? Članove oblasne uprave može da **bira samo godišnja skupština**, njih se ne može postavljati dekretom. Svaki rad sa takvim nelegalnim članovima oblasne uprave može da imade za posledjicu nelegalnost sviju zaključaka, koje bi takva uprava donjela, a to može da donese velike štete ne samo Bolesničkom fondu, nego i članovima uprave. Članovi upravnog odbora tražili su od g. Ministra, da protuzakoniti postupak Glavnog upravnika Bolesničkog fonda opozove. Puna dva mjeseca čekalo se na odgovor. Konačno je došlo riješenje: »na prvom redovnoj skupštini birati će se cijeli no-

vi upravni i nadzorni odbor! Šta li mu to znači? Upravni i nadzorni odbor izabran je na prošlogodišnjoj skupštini na rok od tri godine i neima potrebe, da se da još jednom birati, kad su ispravno i savjesno radili! Ne može da bude nikakvih izmjena, već se imade poštivati zaključke godišnje skupštine. Uložena je ponovna žalba. Na tu je 3. decembra stigao odgovor, koji potvrđuje stajnovište Oblasne uprave kao jedino ispravno. Tek sada je Oblasna uprava, nakon stanke od tri mjeseca, mogla opet započeti sa svojim funkcijama.

Kako je to moguće i kako je do toga došlo? Zna se, da su Udruženjaši prigodom prošlih izbora izgorjeli sa svojim kandidatima. Oni su se toliko kompromitirali, da su im svi željezničari okrenuli leđa. Na godišnjoj skupštini fonda udruženjaši su bili iščezavajući i nije moglo biti ni riječi o nekoj njihovoj kandidaciji u Oblasni odbor. U međuvremenu je ali njihov glavni tajnik Bakić postao glavnim upravnikom fonda u Beogradu.

Šta li to rade skupštinari Penzionog fonda?

Decembra navodno su održane skupštine radničkog »Penzionog fonda«. Ni predhodno ni naknadno ništo konkretnog o tome nismo znali: ni tko je sve bio na skupštini, ni kako je radila, a ni što je zaključila. Sve to, kao da je obavijeno dubokom tajnom. Ništa ne mijenja na stvari, što su na skupštini radnike predstavljali i neki »radnički delegati«. Od njih se ne može ništa saznati. Oni su, istina, na skupštini bili, podigli i dnevnice, ali što je tamo bilo, o tome ne govore. Ne znaju! To su, naime, »dekretrani« delegati. Već kod njihovog iznalaženja vodilo se računa, da budu u svakom pogledu spremni — za kimanje. Nakon svestranog ispitivanja o radu skupštine jedva smo saznali,

da je iznešen jedan spasonosni predlog: da se radnicima ne daje više početna penzija prema dosadanjoj skali, već da minimum penzije bude 50% posljednje zarade.

E ovaj predlog nam mnogo miriši po »Udruženju nacionalnih željezničara«. Ovakve stvari skuhaju se samo u toj kuhinji. Koliki će biti penzijski osnov za radnike, koji zaraduju svega Din 2.90 ili 3.— na sat, o tome nam ti vjaini delegati nisu znali ništa reći? To je ostalo službenom tajnom. I razumljivo je: u Udruženju neima radnika, koji bi znali braniti interese radnika, a od kimavaca se ne može očekivati nešto bolje.

Radnik penzioner.

Novo odmjeravanje premije u Zgb. radionici

Iz raspuštene radionice u Subotici premješteno je u Zagreb nešto radništva i nešto činovničkog i inžnjerskog osoblja. Od ovih posljednjih neki su zauzeli i uticajna mjesta u našoj radionici. Došli su u položaj, da metode rada, koje su primjenjivali u Subotici, primijene i u našoj radionici. Kod toga postupaju tako, kao da su još uvijek u Subotici. Tako je jedan gospodin počeo da korigira cenovnik o našim premijama. Sjeo se u kancelariji i »korigirao« onako od oka, ne ispitavši predhodno, da li će nove cijene biti opravdane i pravedne. Sporedno mu je bilo, da li će radnik na koncu mjeseca išta ili

ništa zaraditi.

Gospodin iz Subotice treba da zna, da radnici zagrebačke radionice nisu nezalice. Oni vrlo dobro znaju, da se utvrđivanje premijskih cijena neima vršiti od oka, već ih imade preispitati komisija, koje će uzeti za bazu sposobnosti srednje spremnog radnika. Za utvrđivanje premijskih cijena postoji, dakle, jasan zakonski propis, kojeg je dužan svako da se drži, a ne da postupa po svojem čefu. Skidanje premijskih cijena ne smije se vršiti u kancelariji! Mi protestiramo protiv ovakve samovolje i tražimo poštivanje zakonskih propisa!

Radnik.

Fašizam i radnička klasa

Pod gornjim naslovom izašla je u izdanju biblioteke »Naš front« brošura druga Milivoja Magdića. Obzirom na aktualnost teme preporučujemo svim radnicima i namještenicima, da nabave ovu interesantnu brošuru, čija je cijena za sindikalno organizovane Din 2 po komadu. Narudžbe se šalju na »Radničku štampu«, Zagreb, Haulikova 10/IV.

Do sada su izašla 4 sveska ove naše marksističke džepne biblioteke i to:

Dr. Kus Nikolajev: »Laž rasizma«. Milivoj Magdić: »Klerikalizam nastupa«.

Josip Beker: »Socijalizam ili fašizam«.

Dr. Kus Nikolajev: »Antisemitizam bez maske«.

Službene vijesti:

Iskorišćavanje vozni povlastica

Željeznička uprava u cilju ekonomskog poboljšanja svojih službenika dala im je, kao i članovima njihovih porodica, niz beneficija u vidu besplatne i povlašćene vožnje na željeznicama i brodovima u državnoj eksploataciji, besplatan prevoz životnih namirnica, povlašćen prevoz drva i uglja za ogrev i građevinskog materijala, ustupanje uglja po režijskoj ceni i veliki broj povlastica koje službenici uživaju preko svojih udruženja. Dajući ove povlastice svojim službenicima, Željeznička uprava računala je na njihovu savest, da će ove povlastice umeti da cene i da neće dozvoliti, da se sa njima koriste neovlašćena lica kako na štetu državnih interesa, tako i na štetu ugleda željezničkog kadra.

Kako su ove povlastice koje se daju službenicima za ličnu domaću upotrebu, vezane za ličnost na koju one glase, što je propisima odnosnih Pravilnika jasno istaknuto, to, da se ne bi dešavale sloupotrebe sa ovim povlasticama, bilo iz nepoznavanja propisa, bilo zlomamerno i da bi se one sprečile

Naredjujem:

1. Legitimaciju za povlašćenu vožnju sopstvenik ne sme koristiti u cilju trgovine, čak ni onda, kada nosi vlastite proizvode na prodaju. Isto tako lična željeznička legitimacija ne sme se pozajmiti drugom licu, pa bilo da je to lice član porodice;

2. Uputnice za prevoz namirnica i zimnice ne smeju se ustupati ni prodavati. Isto tako ni roba njima prevezena ne sme se prodati ni otudjiti.

Uputnice za povlašćen prevoz drva za gorivo i uglja kao i one za prevoz građev-

vinskog materijala, besplatne uputnice koje uživaju željezničari-pčelari i druge povlastice, koje uživaju željeznički službenici, ne smeju se drugome ustupiti prodati niti na koji način otudjiti.

3. Ugali koji službenici uživaju po čl. 88 Pravilnika o sporednim prinaldžnostima ne sme se drugome ustupiti prodati niti na koji način otudjiti.

Stavljam do znanja celokupnom osoblju poverenog mi resora, da ću smatrati za disciplinski prestup i najstrožije kazniti pa i otpustom iz službe, svako otudjivanje, prodavanje ili ustupanje svoga prava povlastice u celoti ili delimično, ma u kom vidu to bilo. U ovom cilju kontrolisaću putem svojih organa da li se povlasticom zaista i u celosti koristi onaj službenik, koji je u Pravilniku označen kao imalac prava na ovu povlasticu.

Generalna direkcija i Oblasne direkcije imaju u svom delokrugu da preduzmu sve potrebne za sprovođenje u život ovog naredjenja, i da preko svojih kontrolnih organa vode nadzor o izvršenju istog.

Ministar saobraćaja, dr. M. Spaho, s. r. G. d. br. 139576-35

ZAHVALA.

Potpisani osjećam se dužnim, da se ovim putem zahvalim svim drugovima i zancima željezničarima, koji su me za sve vreme moje duge bolesti poduprli u tri navrata, što mi je naročito sada, kada ne dobijem nikakve plate, jer čekam na isplatu mirovine, dobro doslo. Najtoplija zahvala svima.

Špišić Mijo, mašinovodja Sisak.

Kuluk

Bliža se 1. februar, torej mesec, v katerem se edino še državnim nameščencem, delavcem in upokojenem odtegeva kuluk. Pretežna većina banovin je že kuluk ukinila, ukinila ga je tudi Dravska banovina, samo državni uslužbenici so še tako srečni, da morajo kulk leto za letom plačevati. Zakon o samoupravnih cestah namreč do danes še ni bil razveljavljen, odnosno primerno spopolnjen in vsled tega se vsem državnim nameščencem še naprej prispevek za odkupnino ročnega dela še vedno odteguje, čeprav banovina in občine na ta dohodek ne računajo več.

Prejemki nastavljenega osobja in upokojenecov so bili skrajno nizjani, prejemki delavcev, zlasti progovnih, so naravnost sramotno nizki in kadar so brezplačni dopusti, ne zadostujejo

niti za bolniško blagajno in starostno zavarovanje. Vsled tega bi bila dolžnost odločujočih, da izposlujejo, ako ne drugače, vsaj potom finančnega zakona posebno odredbo, ki naj se glasi:

»Kjer je ubiranje odškodnine za ročno delo (kuluk) po občini, odnosno banovini ukinjeno, se avtomatično ukinja pobiranje iste tudi od vseh državnih in samoupravnih uslužbencev, delavcev in upokojenecov.«

V kratkem bo začel razpravljati finančni odbor o novem proračunu in finančnem zakonu ter pričakujemo, da se gospodje poslanci letos ne bodo izgovarjali, da niso vedeli za to anomalijo, marveč da bodo predložili tozadeven amandman v finančni zakon, da se kuluk definitivno ukine.

Razsodba Izbranega sodišča glede odmere začasne rente

V smislu predpisov nezgodnega zavarovanja mora zdravnik pregledati ponesrečenca v svrhu odreditve začasne rente, ako zdravljenje ni že preje končano, takoj po 10 tednih bolovanja. Večkrat se je pripetilo, da je šef-zdravnik takega ponesrečenca pregledal šele po treh mesecih ali celo kasneje in na to podal svoje mnenje, da je bil ponesrečenec pred dvema meseci toliko in toliko procentov delanezmožen, pred enim mesecem zopet toliko procentov in od dneva pregleda dalje pa samo še toliko procentov. Ker naredba takega postopka nikjer ne predvideva in je jasno, da se s pregledom bolnika npr. dne 10. januarja ne da ugotoviti, koliko je bil on delanezmožen pred tremi meseci, se je prizadeti ponesrečenec pritožil na centralno upravo bolniškega fonda, ki pa je postopek šef-zdravnika odobrila in proti odloku centralne uprave se je pritožil na Izbrano sodišče.

Izbrano sodišče je pritožbi ugodilo ter je na razpravi zdravnik dr. Plavšić podal sledeče mišljenje:

»Zares je zelo težko za nazaj odrediti procent nesposobnosti, ako

zdravnik bolnika v tem času sploh ni videl. Verjetno je, da je bil tekom zadnjih mesecev procent nesposobnosti različen in da je z napredovanjem zdravljenja polagoma padal, kar so najbrže vpoštevali zdravniki, ko so naknadno odredili različno višino nesposobnosti.«

Izbrano sodišče se je pridružilo mnenju zdravniškega izvedenca, da je res zelo težko naknadno odrediti procent nesposobnosti, ako zdravnik bolnika v tem času sploh ni videl. Vsled tega je priznalo za vse tri mesece 60% nesposobnosti za delo, kolikor je bilo ugotovljeno s prvim pregledom in je odklonilo mnenje šef-zdravnika, da je bila nesposobnost en mesec 60%, drugi mesec 40%, na to pa samo 10%.

Ta rozsodba Izbranega sodišča je važna za ponesrečenca, ako se jih ne pozove takoj po preteku 10-tedenskega bolovanja na zdravniški pregled, ker ugotovlja, da ni mogoče z naknadnim pregledom ugotoviti prejšnje zdravstveno stanje ponesrečenca ter mu eventualno znižati rento za nazaj, marveč se more znižati šele od dne pregleda dalje.

Za Tumpejem — Deržič

Oddahnili so se Mariborčani, ko je bila zlomljena samovlada Tumpeja v Mariboru, katerega podvige so delno razsvetlile razne medsebojne tožbe med zvezarskimi velikaši in tožbe, ki so jih proti Tumpeju naperili preganjani železničarji.

G. Tumpej je bil intimen sodelavec vsemogočnega g. Deržiča, ki je za časa svojega načelovanja podpisal nešteto dekretov o premetitvah, stavil dosti predlogov za premetitve v južne kraje, sodeloval pri redukcijah

leta 1932 ter ga ima večina železničarjev v zelo dobrem spominu.

Tudi g. Deržič je prišel sedaj na vrsto, da potuje v drugi del naše države, da bo tudi tam dokazal svoje zmožnosti.

Železničarji v Sloveniji mu žele prav srečno pot in stalnost na novem službenem mestu, v Ljubljani pa žele načelnika, ki bo poznal težek položaj železničarjev, njih odgovorno ter naporno službo in znal to tudi ceniti.

Pred delegatskimi volitvami v Nabavljajno zadrugo

Akcijski odbor »Zadružne liste«, v katerem sodelujejo zastopniki vseh železničarskih skupin, izvzemši zvezarje, je na pamflet, ki so ga izdali zvezarji proti »Zadružni listi« odgovoril s posebnim letakom, ki ga objavljamo v vednost našim čitateljem:

Članom Nabavljajne zadruge uslužbencev državnih železnic.

Dejstva govore drugače

Železničarji-člani naše Nabavljajne zadruge smo ustanovili za predstoječe volitve delegatov akcijski odbor iz vseh kategorij uslužbenstva in delavstva, da slednjič poskusimo vendar uvesti v to našo važno gospodarsko ustanovo nekaj več gospodarnosti in več zdravega socialnega čuta in da razbijejo trden obroč onih maloštevilnih izbrancev, ki so si in si še lastijo monopol na vodstvo zadruge.

Naslovili smo na zadrugarje kratek apel, v katerem jim stvarno in brez vsake osebne osti javljamo to svojo namero in jih pozivamo na delo za uspeh naše »Zadružne liste«.

Kot odgovor na ta naš apel je Oblastna uprava U. J. N. Ž. B. Ljubljana izdala na petih listih onemogel izbruh jeze pod naslovom »Dejstva govore«, v katerem poleg nekusne samohvale mrgoli osebnih namigavanj, nestvarnih sumničev in hudobnih navetov. Obenem je izšel tudi v Glasniku U. J. N. Ž. B. št. 1-1936 članek, ki vsebuje na kupa natolcevanj, podtikanj in prostaških psokov na naslov vseh, ki se drznejši bito malo drugačni misli kakor brezimna Oblastna uprava U. J. N. Ž. B., o kateri se ve, da ne predstavlja niti volje večine svojih članov, še manj pa voljo večine zadružnega članstva.

Zvesti svojemu načelu, da ostanemo vzlic vsemu stvarni in na dostojni višini, ugotovljamo:

1. Nabavljajna zadruga uslužbencev drž. železnic je bila ustanovljena z uradnim odlokom kot prisilna organizacija. Pri njenem snovanju so sodelovali železničarji vseh kategorij in vseh svetovnih naziranj. Takratna zveza jugoslovanskih železničarjev je stala ob strani. Toda, ko se je ta gospodarska institucija opomogla in ko se je pričelo do takrat neplačano ali malo plačano odborniško delo obilno honorirati, se je Oblastna uprava U. J. N. Ž. B. začela intenzivno zanimati za zadrugo in je v resnici stvar pritirala tako daleč, da zadruga danes skoraj res ni več železničarska, ampak njena institucija. O tem ali je to zadrugi v korist ali v škodo, bodo imeli priložnost in dolžnost obširno razpravljati novo izvoljeni delegati.

2. Oblastna uprava šteje udeležbo polnopravnih zadrugarjev na prihodnjih delegatskih volitvah, ki pa se niso o tem preje sporazumeli z Oblastno upravo U. J. N. Ž. B. za herostatsko delo in peklenki načrt, kako oropati železničarje za milijone zadružne imovine. Zadruga pravila predvidevajo volitve delegatov po večinskem volilnem sistemu, ki nam sicer ni simpatičen, toda tudi ta sistem daje zadrugarjem pravico, da se postavljajo kandidatske liste in da se delegati volijo in ne imenujejo po kakem Vodji. Te svoje zadrugarke pravice si ne pustimo kratiti od nikogar in se je bomo poslužili, pa najsi je to komu prav ali ne. Na kak način naj bi se s tem spravljal v nevarnost imovina zadruge, ne razumemo.

3. Zadrugarji, ki se istovetijo z okrim krogom odločujočih ljudi okoli Oblastne uprave U. J. N. Ž. B. ali okoli sedanje zadruga uprave, pa najsi so člani U. J. N. Ž. B. ali kake druge, ali nobene strokovne organizacije so doslej še pri vsakih delegatskih volitvah in pri vsakem obnem zboru iskali kompromisov in so skušali dobiti vsaj malo vpliva pri vodstvu zadruge in nekaj vpogleda v njeno poslovanje. Odločujoči so znali to vedno prepričati, dasi so mnogokrat preje drugače obljubljali. Danes, ko so, tako vsaj upamo, metode ustrahovanja na veliko za vselej končale, bodo imeli zadrugarji priložnost, da neovirano izrečejo svojo voljo, kako in kdo naj gospodari v njihovi ustanovi.

Za njihovo zaupanje se more potegovati tako Oblastna uprava U. J. N. Ž. B., kakor tudi vsakdo drugi. Pri vsem tem imata Oblastna uprava U. J. N. Ž. B. in sedanja uprava Zadruge še to prednost, da so vsa tehnična sredstva za izvojevanje zmaže v njenih rokah. Ta prednost bo gotovo do kraja in temeljito izkoriščena. Koliko bo pomagala, bo pokazala bližnja bodočnost. Toda

oni, ki so jih doslej vedno znali potiskati ob stran, jih pri tem ne bodo podpirali. Tudi ne za ceno kakih malenkostnih koncesij, ker so bili doslej še vedno prevarani in so izgubili zaupanje v iskrenost in dobro voljo sedanjih gospodarjev zadruge.

4. Zahteva akcijskega odbora, naj se v interesu bednih železničarjev znižajo cene življenjskih potrebščin, je po izjavi Oblastne uprave U. J. N. Ž. B. demagoška gesta. Ko je stavil v »Zadrugarju« št. 3-1934 isto zahtevo pa ne v interesu železničarjev, temveč zato, da se otvori boj proti zasebni trgovini, idejni vodja današnjih gospodarjev zadruge, je bila to najbrže sijajna misel, proti kateri Oblastna uprava U. J. N. Ž. B. ni prav nič protestirala. Tako je, da če dva delata isto, vendarle ni isto.

5. Ponudba članom akcijskega odbora, naj se prepričajo, da se ne dajo cene prav nič znižati, ni bila mišljena iskreno, kar se vidi iz tega, da se je hotel dovoliti le vpogled v zadružne knjige, ne pa tudi v važne priloge in celotno poslovanje. Ta demagoška ponudba je bila upravičeno odklonjena, kajti čas, ko bo poslovanje zadruge v detajle razgrnjeno pred vsakim njenim članom, ni več daleč. Takrat nikomur, ki bo res hotel pregledati poslovanje zadruge, ne bo zadoščal vpogled v bilanco, ki se dá sestaviti tako in drugače, vedno po volji vodilnih in vselej tako na široko, da se iz nje same nič ne vidi.

6. Demagoški in zloben poziv, naj se »eden« izmed članov Akcijskega odbora pouči naravnost proti upravniku Saveznega mlina o nakupnih cenah moka, odklanjamo. Upravnik mlina je uradnik Saveza in ni dolžan, pa tudi ne sme dati neupravičenim nikakih podatkov. Ako bi to storil, bi moral odgovarjati disciplinski svojemu poslodajcu — Savezu. Morda visokodostojni, iskreni in možati naši nasprotniki to želijo, ker mislijo, da bi to škodilo akcijskemu odboru ali vsaj »enemu« njegovih članov. Pa tudi ni potrebno hoditi v daljni Savezov mlino po informacije, ko se morejo dobiti bližje mnogo bolj prepričevalni dokazi.

Ako primerjamo zadnje cenike »naše« in neželničarske Nabavljajne zadruge drž. uslužbencev v Mariboru, posebno glede »glavnega potrošnega predmeta« moka, ki jo obe dobavljata pri Savezu nabavljajnih zadrug, vidimo, da so cene vseh vrst moka pri drugi za 0,20 Din manjše. Tako n. pr. stane krušna moka št. 5 pri mariborski zadrugi Din 2,45, pri naši pa Din 2,65. Torej je moka pri mariborski zadrugi za 7% odstopka cenejša, kakor pri zadrugi, v kateri gospodari Oblastna uprava U. J. N. Ž. B. Ako bi naša zadruga prodajala po tako nizki ceni, bi se zelo približala demagoški zahtevi akcijskega odbora po znižanju cen za 10%. Ako se še upošteva, da imajo železničarske zadruge ugodnosti, ki jih druge nimajo, bi se dalo 10% znižanje morda popolnoma izvesti, seveda, ako bi gospodarili v naši zadrugi drugi ljudje.

S tem v zvezi bi bilo prezanimivo ugotoviti, zakaj je v Mariboru okoli 1400 železničarjev, med njimi tudi članov U. J. N. Ž. B. izstopilo iz železničarske in pristopilo v Nabavljajno zadrugo drž. uslužbencev. Tudi o tem bo moral temeljito razpravljati prihodnji občni zbor zadruge.

Nimamo več volje še nadalje polemizirati s svojim neresnim, nestvarnim in kričavim nasprotnikom. V očigled bližnjih delegatskih volitev pozivamo vse člane Nabavljajne zadruge — ne glede na to, kateri, ali tudi če ne pripadajo nobeni strokovni organizaciji, in ki hočejo, da bo zadruga postala resnično gospodarska ustanova vseh železničarjev brez izjem, v kateri se bo delalo nesebično in gospodarno v korist vseh, — da upošteva naslednje:

- a) zahtevajte, da se vam glasovnico brezpogojno izročijo v roke; ako je ne dobite, zahtevajte jo osebno pri pristojnem delegatu, odnosno pri upravnem odboru zadruge;
- b) ne zadovoljite se s tem, da potrdite prejem glasovnice in ne prepustite je zaupniku sedanje večine upravnega odbora;
- c) ne ustrašite se nikakih groženj, ki so topot prazne in glasuje za kandidate naše »Zadružne liste«;
- d) glasujte osebno ali pooblastite, da odda Vašo glasovnico le zadrugar, o katerem veste, da je zaupnik akcijskega odbora »Zadružne liste«;
- e) skrbite, da bo na dan volitev pri vsaki volilni enotici ves čas glasovanja in skrutinija navzoč vsaj po en zaupnik »Zadružne liste«.

Volitve v Nabavljajno zadrugo

Sloga, enotnost in brezpogojna disciplina bo prinesla Oblastni upravi zvezarjev zmagajo pri volitvah v Nabavljajno zadrugo. Podrejeni zvezarji direktive že dobro izvajajo. En primer: »Ti boš kandidiral na »Zadružni listi« proti zvezarjem? Ali ne veš, da si še vedno pogodbeni delavec? Kar naredi to in jutri boš lahko zaposlitev iskal drugje!«

Priče za tako »brezpogojno disciplino« so na razpolago. Ali je morda direkcija pooblastila kakega progovnega mojstra, da sme tako izjavljati svoj vpliv za to, da bi gg. zvezarji mogli še nadalje »nesebično« izvajati gospodarsko delo »po vzorcu reždalskih pionirjev« v Nabavljajni zadrugi?

Zvezarske kandidatne liste se sestavljajo. »Ali si res prevzel kandidaturu na zvezarski listi?«

»Oprosti, lepo mesto imam sedaj, ker sem pod streho. Pomisli I/4 je bil pri meni

in prijateljsko svetoval, da grem na listo. Veš z bikom bosti se, ni dobro, tako se mi vsaj bati ni treba.«

Hoteli smo solidarnost in slogo, ugotovljajo zvezarji v svojem letaku. Sedaj so bili za solidarnost in slogo, kje pa so imeli te parole tedaj, ko so metali iz Nabavljajne zadruge Korošca, Ceraja, Mravljeta, Železnika, Mikca, Kiovsyja, ker niso imeli oblečene prave uniforme zvezarjev. Parola je bila tedaj: »le čistokrvni zvezar bo gospodaril v Nabavljajni zadrugi.«

»Naša« zadruga — vpijejo zvezarji v svojem letaku. Železničarji so mislili, da je zadruga železničarska ter so se predzrnili, da bi sestavili listo delegatov iz vseh železničarskih skupin. Sedaj so uvideli, da so naredili »zločin«, ker se hočejo vtikati v zvezarsko zadrugo. Prebrali so letak zvezarjev in iz njega ugotovili sledeče misli, ki

so se rodile v bistril zvezarskih glavah. »Železničarji roke proč od zadruge, ker tu bomo gospodarili le mi zvezarji. Sedaj, ko imamo upravo zadruge v rokah mi zvezarji, je nadstrankarska in poštena. Če bi prišel v upravo kak nečlan zveze, pomeni to za zadrugo (pardon najbrže za zvezo) propast. Herostratski čin je, če hočejo člani sami postavljati delegate. Saj oni vendar ne vedo, kdo je sposoben za delegata. Zahteva se mnogo: Med drugim mora znati kimati k raznim predlogom in vzeti na dan občnega zbora bonbončke ter glasovati za to, kar sklene komisija Deržič in Punčuh. Zločin bi bil, če bi hotel kdo na pr. našega Johana Škerjanca (znanega iz Trsta, kjer se je udeje-

stvoval kot neustrašen borec za nacionalizem) nadomestiti z drugim odbornikom.

Če bi šli uradniki, strojevodje, kurjači s svojimi društvi skupno s zvezo, bi bili na pravi poti in sposobni za delegate, tako pa so navadni razbijalci, ki hočejo zadrugo uničiti. Še je čas, da se spreobrnemo in kot spokorniki krenemo pod zvezarsko zastavo in dobili bode celo mesto v upravnem odboru, drugače pa naj pade na vas ogenj in žveplo.«

Kljub tem mislim zvezarskega letaka pa pravijo zadrugarji, da bodo letos riskirali tudi ognjeni dež, da dosežejo, da ne bo zadruga več »naša« t. j. zvezarska, marveč železničarska.

Dopisi

Progovna sekcija Zidani most

Minuli so božični prazniki in Novo leto, pa tudi moka, ki so jo »nacionalni« razdelili svojim zvestim, je že gotovo posla, samo brezplačni dopusti nas pa še po novem letu spremljajo. Kar se moka tiče, je bila letos malo bolj pravično razdeljena kot lani, dasiravno jo je bilo manj. A brez kritike pa vseeno ni bilo med tovariši: »lani sem dobil 75 kg, pa še porhanta 6 m, a letos pa samo 11 kg moke. To je premalo, bomo pa odstopili i. t. d.«, kakor je pač navada pri koristolovcih. Mi pa pravimo takole: Železničarska organizacija naj ne bo nikakšen podporni fond in naj si ne kupuje članov z raznimi darovi, ki so la trenutnega pomena. Železničarska organizacija mora biti borbena organizacija, ki se naj poteguje za dobrobit in pravice železniškega osebja. Posebno v pogledu brezplačnih dopustov prog. delavcev je imela nacionalna organizacija priliko pokazati svojo moč, saj pravijo da ima 35.000 članov, in kot taka bi morala doseči da bi železniška uprava morala ravno tako spoštovati in uvaževati delavski pravilnik, kot ga mora delavec. Vedite, da mi ne prosimo miloščino, pač pa zahtevamo, da se nas smatra za polnopravne železničarje, in se nam da možnost, da delamo vsaj toliko šihov, kot nam jih pravilnik predvideva, ako že res ni moč vseh šihov nam pustiti delati. Naj se uprava zaveda kaj dela z nami, da nas in naše družine polagoma uničuje, ker mi smo s tem takorekoč obsojeni na počasno gladovno smrt.

Brezplačni dopusti so na dnevnem redu sedaj leto za letom in vsako leto huje, ter smo že zdavnaj popolnoma izmožgani. Kako si morate misliti, da bi delavec izhajal, ki ima veččlansko družino, pa še moč v tujem stanovanju, ako napravi na mesec 8 do 12 šihov ter dobi pri plači močve 100 do 200 Din, ako ni član Nabavljajne zadruge. Ako je pa član te ali pa še močve Kreditne zadruge, potem pa še dolžan ostane, namesto da bi dobil kaj plače. In s čim se naj potem živi, kako naj otroke napravlja in v solo pošilja? V šoli se tudi zahteva, češ ste otroci železničarjev, si pa že lahko potrebščine kupite. Kajti pri dolžnostih merijo železničarje vse po enem merilu, neglede na to ali zasluži dvesto Din na mesec ali pa dva jurja. Isto se godi marsikakemu delavcu, ki poseduje svojo hišico, v pogledu zgradarine. Smatra se istovrednim z drugimi železničarji, dasi zasluži komaj eno četrtino tega kot nastavljenec, a je zgradarina v mnogih slučajih odmerjena višja kot kakemu nastavljenju. In kako naj ta delavec plačuje vse to, ako ne zasluži niti za vsakdanjo hrano?

Zato apeliramo na vse železniške mero-dajne faktorje kakor tudi na naše poslance, da se že enkrat zavzamejo za nas delavce in ukinejo brezplačni dopusti.

Vi sotrpini, delavci in profesionisti, vi se pa zdromite vendar enkrat iz nezavednosti ter združite svoje moči v borbi za človeka dostojno življenje.

Jesenice

Od nas se nikoli ničesar ne sliši ter bi marsikateri mislil, da se nam najboljše godi. Da temu ni tako, nam povedo naslednje vrstice. Najhuje je prizadet pri nas delavski stan. Postajnih delavcev že kmalu več ne bomo imeli in še kar jih je, so to sami ostareli ljudje približno 50 in več let stari, ki so po težki službi že izmožgani in te ljudi se uporablja za težka dela na prekladišču. Poleg teh imamo še nekaj nastavljenecv, ki so imeli to srečo da so po več letih službe brez svoje krivde prišli v skladišče. Včasih so nastavljenca dali za kazen (smatrali so to za veliko kazen) v skladišče, danes pa to ni nič novega, saj se da bolne in za eksekutivno nesposobne v skladišče.

Imamo pri nas tudi več skladiščnikov, ki z delavci postopajo po človeško razen enega, ki je znan »Deržičevca«. Ta človek ima navado groziti starejšim ljudem s šefom. Ako ne zmores dela tako kakor mlad delavec pri 25ih letih, si v nevarnosti, da boš kot »slab delavec« označen in prestavljen k še težjemu delu. V obeh g. šefa pa si potem slab kljub temu, da si moral celi dan voziti težke zaboje po 250 kg in se mučiti pri razkladanju več tisoč kg težkih strojev. Nismo še pozabili tragično preminulega delavca, ki ga je lansko leto stisnilo pri popraviljanju vozovnih naklad na prekladišču in je tako tik pred upokojitvijo (bil je 60 let star) dokončal svojo težko življenjsko pot. Ta dejstva dokazujejo, da potrebujemo pri nas v skladišču tudi mlade delovne moči, da bi se stare ljudi ki so bili vsled starosti ali boleznii od g. šefzdravnika spoznani le za lahko službo, dodelilo res v lažjo službo, ker prav za to službo tudj manjka ljudi. Na ta način se bodo prepričile nesreče, osobe ne bo na starost zapostavljeno in tudi za točnost dela in prometa bo preskrbljeno. Torej, naredite tudi tu red.

Nabavljajna zadruga v Kranjski gori

Pred par leti je kupila Nabavljajna zadruga uslužbencev drž. žel. v Ljubljani, v

Gojzdu pri Kranjski gori precej obsežno stavbno parcelo z namenom, da postavi tam zavetišče najbednejšim in bolehnim svojim članom. Letos je postavila zadruga na tem mestu prvo dvostanovanjsko hišo. Zgradba je bila končana pozno. Vodstvo zadruge je hotelo že za lanske božične praznike osrečiti par »najbednejših« svojih članov s tem, da jim da na razpolago v svoji stavbi zavetišče, kjer bi vsaj čez praznike pozabili svojo bedo. Ker stavba še ni bila sposobna za stanovanje, ker še ni bila suha, je najelo vodstvo upokojenca R., da je 14 dni dnevno kuril štiri peči in sušil stavbo.

Par dni pred prazniki je bil v novo otvorenji stavbi likof, katerega se je udeležilo precejšnje število teh »bednih« iz Ljubljane. Likof je sličil po izpovedi navzočih nekaki svatbi, kjer je bilo v izobilju jedi in pijače. Da bi pa za likof ne bili preveliki izdatki, je pripeljal par dni prej zadrugin tovorni avto vsjo zato potrebno pijačo in jedajo iz Ljubljane. Nekaj teh »bednih« je ostalo potem čez praznike pod tem zadružnim krovom da se navzijejo svežega zraka, katerega tako zelo pogrešajo pri svoji službi v ljubljanskih pisarnah.

To in še govorce, ki se širijo, da je obljubil nek uplivni član zadruge skupini okoli bivše J. N. S. večji znesek, da bi se prestavila postaja v Gojzdu v bližino vile vplivnega veljaka G. M., je dvignilo med člani zadruge v Kranjski gori in okolici močno kritiko.

Na podlagi tega prosimo vodstvo zadruge, da nam pojasni sledeče: Prvic: koliko je resnice na govoric glede podpore za premetitev postajališča v Gojzdu? Drugič: odkod ima vodstvo pravico da tako samovoljno uporablja zadružno premoženje v potratne in luksuzne svrhe, kakor je navedeni slučaj v Gojzdu. In to danes, ko na stotine železničarjev članov nabavljajne zadruge in njih družin od mraza in gladu umira? Odločna naša zahteva pa je, da naj zadruga izdaja nujno potrebne življenjske potrebščine po najnižji ceni. Zbiranje rezervnega sklada naj se za čas krije omeji vsled težkega gnotnega stanja velike večine članov na najnižjo stopnjo. Izvedejo naj se volitve po tajnem in proporcionalnem sistemu.

Na članih samih pa je, da s svojim odločnim nastopom te svoje zahteve uveljavijo napram osebam, katerih interesi so drugačni.

Iz jeseniške sekcije

Progovni delavci so popolnoma obupani, ker se brezplačni dopust najstrožje izvaja. Ker niso mogli v nekaterih krajih vsled snega v mesecu decembru odrediti izrabo celotnega predpisanega brezplačnega dopusta, so bili obveščeni, da morajo ostati januarja toliko več dni doma. Pri progovnem mojstru Arharju na Jesenicah bodo delali samo 6 dni v januarju. Zaslužili bodo komaj za odtegljaj za provizijski sklad in bolniško blagajno. Kako bodo plačali račun v Nabavljajni zadrugi ali trgovcu, kjer jemljejo živila, kako bodo plačali najemnino, mleko in najnujnejše potrebščine, o tem nikdo ne razpravlja. Je pač to odredba, da sme delavec delati le 6 dni, kako bo živel, o tem razpravljati ne spada v njihov delokrog in pravijo, naj si delavec sam pomaga.

Res zadnji čas je, da bomo tudi progovni delavci jeseniške sekcije spregledali in obrnili hrbet takim prijateljem, ki so jih leta in leta vodili za nos, za njih pa ničesar ukrenili. Gospodje pač niso prizadeti, ker prejemajo mesečne plače, če delajo ali ne delajo in koncem meseca lepo in kasirajo za edino zveličavno zvezo, mi progovni delavci pa stradamo.

Vsi na prireditve »Zarje«!

V soboto, dne 1. februarja priredi železničarsko glasbeno društvo »Zarja« v Ljubljani

predpustni družabni večer

s plesom, koncertom, kupleti in drugimi zabavnimi v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Začetek ob 20. uri.

Opozarjamo vse podpornike in prijatelje železničarskega glasbenega društva »Zarje« v Ljubljani, da se te prireditve udeležijo ter prežive par veselih uric v krogu svojih znancev ter podpro nadaljni razvoj delavske godbe.

Zato sodrugi in sodružice, 1. februarja 1936 vsi na prireditve »Zarje«!